No. 280.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.



Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; voor de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 18 MAART.

STATISTIEK.

14e LIJST.

Gewestelijke Zaken der Provincie NOORD-BRABAND.

Bevolking op 1 Jan. 1840 . 378,437 (1)
Katholijk deel der Bevolking 328,741
Niet-Kath. „ „ „ 49,696

Verhouding: 13 Katholijken tegen 2 Protestanten.

II.

Militie-Comm. A. P. Spoor (2). P
W. G. D. Goetz. P
Baron J. B. van Hugenpoth tot den Berenclouw. K

Houtvesters en Adj. Houtvesters.

1e district G. A. Kuysten van Hoesen. P
Mr. W. F. E. van der Borch. P
2e „ J. L. Hallungius. P
Jhr. P. J. G. Martini. P
Jhr. Mr. P. Six. P
3e „ Jhr. Mr. L. W. J. M. Verheijen. K
C. de Loecker. K
Jhr. M. A. J. van der Beken Pasteel. K
4e „ Jhr. J. H. A. von Schmidt auf Altenstadt. P
J. B. baron van Hugenpoth. K
Jhr. J. Bowier. P
Baron van Liedel tot Well. K

Dienst der Registratie in de Provincie.

P. L. A. Collard. P
Inspecteurs der Registratie C. van 't Sant. P
L. R. van den Ouwenaller. P

Ontvangers der Registratie en Bewaarders van de Hypotheken en het Kadaster

J. R. Mnnix. K
T. Willeboer. P
J. Spoor. P
Mr. C. H. Pels Rijcken. P
F. H. F. W. Mathon. K
J. E. Redelé. K
J. N. Knipscheer. K
K. J. van Meurs. K
H. J. Gerrits. K
S. J. Versfelt. P
W. Smits. P
G. Masman. P
P. J. Bisdom. P
G. B. L. Wilkens. P
Jhr. J. Stern. P
L. Blanken. P
F. van Glabbeek. K
W. L. van Meurs. K
Q. C. Collard. P
J. G. de Bosson. P
Ontv. van het Buitengew. Zegel W. Smits. P
Arrondiss. Betaalmeesters A. Soys. K
H. van Castrop. P

Landmeters en Teekenaars van het Kadaster.

J. Burgers. P
T. F. Lemire. K
P. W. Bijnen. K
A. B. van Lieshout. K
J. W. Heijerman. K
J. Kuipers. K
A. Kouwenbergh. O
B. Bijnen. K
H. van Dijk. K
L. C. A. de Haan. K
S. J. Vissers. K
F. H. Neiszen. K
Vee-artsen W. F. Rijken. K
W. H. Montens. K

(1) Op 1 Januarij 1847 bedroeg het getal zielen 403,698.
(2) P beteekent Protestant; K Katholijk; O Onbekend.

P. Dobbelaere. O
H. A. F. Bosmans. K
F. van der Poll. P
P. C. Bol. K
L. van Driel. K
J. Korteweg. P
F. F. Weitzel. O
J. F. Bellinck. O
J. den Doop. K
G. Boumans. O
C. Nagels. O
P. C. Kleuzes. P

Provinciale Commandant.

Generaal-Majoor J. H. Voet. P

Provinciaal Geregtshof.

President Mr. P. S. van Son. K
Vice-President Mr. C. J. van Heusden. P
Raadsheeren Mr. J. Losecaat. P
Mr. J. J. van Lelijveld van Cingelshoeck. P
Mr. J. Versfelt. P
Mr. J. J. H. van de Mortel. K
Mr. J. F. Bergman. K
Mr. J. L. A. Luyben. K
Mr. F. Jespers. K
Procureur-Gen. Mr. M. P. H. Strens. K
Advocaat-Gen. Mr. A. van Galen. P
Griffier Mr. W. van Blarkom. K
Substituut-Griffiers W. Ummels. K
Mr. J. van der Houven van Anckeren. P
Auditeur-Militair Mr. J. H. Tellers. P

Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt.

President A. Bolsius. K
Secretaris A. F. van den Dries. K
Leden J. F. van Mens. K
G. Raupp. K
J. F. G. Moleschott. K
J. C. Smitz. K
A. S. van Hall. K
A. F. J. Ingenhousz. K
L. J. B. van Heijst. K

Provinciale Commissie van Onderwijs.

President Mr. C. J. A. van Rijckevorsel. K
Secretaris H. E. Verschoor. P
Leden Jhr. Mr. J. B. A. J. M. Verheijen. K
J. van Ghert. K
Mr. A. P. Spoor. P
Mr. J. B. van de Mortel. K
J. A. W. Boerkamp. K
Mr. G. F. Schiefbaan. K
J. de Jong. P
W. Oomen. K
G. van Nouhuys. P
Mr. J. J. Loke. P
H. K. Smits (*honorair.*) K
Mr. E. A. Floren (*honorair.*) K

Recapitulatie.

1 Gouverneur. Kath.
4 District-Commissarissen. 3 Kath., 1 Prot.
8 Gedeputeerde Staten. 7 Kath., 1 Prot.
41 Staten der Provincie. 34 Kath., 7 Prot.
3 Commiesen, Chefs van Afdeelingen bij de provinciale Griffie. 2 Kath., 1 Prot.
5 Adj. Commiesen 1e Kl. 2 Kath., 3 Prot.
7 „ „ 2e „ 5 Kath., 2 Prot.
7 personen tot den Waterstaat behoorende. 1 Kath., 6 Prot.
2 Ontvangers der Domeinen. Beide Prot.
13 personen, uitmakende de Commissie van Landbouw. 7 Kath., 6 Prot.
18 Hoog-heemraden. 13 Kath., 5 Prot.
3 Militie-Commissarissen. 1 Kath., 2 Prot.
12 Houtvesters en Adj. Houtvesters. 5 Kath, 7 Prot.
3 personen, uitmakende de dienst der registratie. Allen Prot.
21 Ontvangers der Registratie en Bewaarders van de Hypotheken en het Kadaster. 8 Kath., 13 Prot.
2 Arrondissements-betaalmeesters. 1 Kath., 1 Prot.
12 Landmeters en Teekenaars van het Kadaster. 10 Kath., 1 Prot., 1 Onb.
14 Vee-artsen. 6 Kath., 3 Prot., 5 Onb.
1 Provinciale Commandant. Prot.
1 President van het Provinciaal Geregtshof. Kath.
1 Vice-President. Prot.
7 Raadsheeren. 4 Kath., 3 Prot.
1 Procureur-generaal. Kath.
1 Advocaat-generaal. Prot.
1 Griffier. Kath.
2 Substituut-griffiers. 1 Kath., 1 Prot.
1 Auditeur-militair. Prot.
9 personen, uitmakende de provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt. Allen Kath.
14 Personen, uitmakende de provinciale Commissie van Onderwijs. 9 Kath., 5 Prot.
Totaal 215 posten, vervuld door 132 Kath., 77 Prot., 6 Onb.

Verhouding: 3½ Kath. tegen 2 Prot.

AMSTERDAM, 17 Maart.

Het besluit, dat de Koning heeft genomen, om een anderen weg in te gaan, stelt eene wezenlijke revolutie daar; niet in den kwaden zin van het woord, maar in den goeden. Het is eene revolutie, die van boven, van den Koning, uit gaat, om eene afgesleten orde van zaken af te breken, en eene nieuwe orde van zaken op te rigten. Het is eene omwenteling, aan wier hoofd de Koning zelf zich stelt, en die daardoor alle waarborgen geeft tot behoud van de orde en rust, en de toekomst van Nederland.

Wij juichen haar toe van ganscher harte. Altijd hebben wij beweerd, dat het systeem van regering hier te lande onhoudbaar was geworden. Het had geen wortel in de natie, geen grondslag in de wezenlijke kern van het volk; maar het hing in de lucht, zonder grondslagen, omdat datgene wat geacht werd tot grondslag te dienen, geen werkelijk, maar slechts een denkbeeldig bestaan had.

Had men hier vrijheid? welke vrijheid? Een weinig drukpersvrijheid, en dat was alles. Geen vrijheid van associatie, geen vrijheid van godsdienst, geen vrijheid van onderwijs, geen vrijheid van spreken, geen vrijheid van handelen. Men had geene vrijheid, en de grondwet van Nederland was eene logen.

Had men eene vertegenwoordiging? welke? Men had en heeft caste's; standen, die niet bestaan; ridderschappen, die men schiep; en verkiezingen, die men filtreerde.

Als gij de gevolgen zien wilt van dat systeem, bemerk wat er plaats heeft. Er is niemand die het verdedigt, zelfs niet in de Kamer, laat staan daar buiten. Het is gevallen gelijk het systeem van Louis Philips, zonder een vriend achter te laten, die er zich voor in de bres stelt.

Gelukkig het Vaderland, aan welk spits een Vorst zich bevindt, edel genoeg en genoeg zijn volk beminnende, om uit eigen beweging te geven, al wat de natie wenschen kan. Hier ziet men geene tooneelen van wanorde noch burgerstrijd.

Willem II heeft zijn tijd begrepen, en als een staatsman, die oorzaken en gevolgen kent en berekent, plaatst hij zich aan het hoofd der beweging, en bewerkt zelf de omwenteling, die Nederland tot behoud moet dienen.

Het koninklijk woord heeft geklonken, de natie heeft het gehoord en toegejuicht, en als met een tooverslag is een ommekeer van denkbeelden bewerkt, die elk moet verbazen.

Wie is er die zich nu nog behoudsman durft noemen?

Het systeem is gevallen.

Het zij voor eeuwig ten grave gedaald met al zijne consequentiën. En moge de nieuwe orde van zaken, die uit den huidigen toestand moet geboren worden, zijn gegrondvest in waarheid op het denkbeeld onzer eeuw: DE VRIJHEID!

Overal klinkt thans de stem in Nederland: Leve de Hervorming! Leve de Vrijheid! maar te gelijker tijd verheft zich in liefderijke vervoering uit aller borst de luide kreet van duizende en duizende stemmen: Leve de Koning! Leve de Koning!

Zoo even, drie uur, ontvangen wij een telegrafisch berigt *de treurige tijding aanbrengende*, dat Z. K. H. Prins Alexander op Madera is overleden, *zoodat de reis des Konings naar deze hoofdstad vooreerst blijft uitgesteld.*

Men wil weten, dat de heer de Wal, substituut-advokaat-fiscaal bij het Hoog Militair-Geregtshof, die dezer dagen benoemd is tot secretaris-generaal bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, voor die benoeming zou hebben bedankt.

Het garnizoen van Maastricht zal versterkt worden.

(*Particuliere Correspondentie.*)

'sGRAVENHAGE, 17 Maart. (*Donderdag nacht.*)

Ook in den afgeloopen avond hebben er wederom eenige optogten met fakkellicht en vaandels plaats gehad, die van bestendige geestdrift getuigden. De werklieden van de heeren Schroot en Ellinkhuizen, twee voorname bouwmeesters alhier, en aannemers van de veelvuldige werken, voor rekening van Z. M. den Koning daargesteld, vereenigden zich in de koninklijke manège, en trokken van daar, onder het zingen der volksliederen en het eenstemmig uitroepen van: Leve de Koning! naar HDz. paleis en dat van de Prinsen, waar zij achtervolgelijk stand hielden. Zoo wel Z. M. als de Prinsen kwamen telkens onmiddellijk te voorschijn, en drukten op de minzaamste wijze hunne gevoeligheid voor de zoo luide en onafgebrokene blijken van gehechtheid uit.

Niet minder goed georganiseerd was een andere optogt van de gezamenlijke boekdrukkers-gezellen, allen net gekleed, met oranje-sjerpen omhangen, en met het onlangs ten geschenke ontvangen Kosters vaandel aan de spits:, zoo mede voorzien van nationale vlaggen, voorzien van toepasselijke opschriften. De heer van Bevervoorde ging voor den stoet uit, en werd gedurende eene geruime poos rondgedragen. Behalve aan den Koning en de Prinsen, die zich ook nu weder telkens aan het publiek vertoonden en getroffen waren over de luid uitgedrukte ontboezemingen, werden er ook nog serenades gebragt aan onderscheidene particulieren, boekdrukkers en voorname staatsmannen en regtsgeleerden: Alles liep even als gisteren avond in de volmaaktste orde af, terwijl overigens de meeste koffijhuizen en eenige particuliere woningen verlicht waren. Vooral muntte daarin uit het koffijhuis van den heer Vetter, waar zich de artisten van het Fransch tooneel en andere geachte toonkunstenaars bevonden, die daar bij afwisseling de vaderlandsche liederen en de schoonste kooren uit de meest geliefkoosde opera's zongen. Men verwacht in de eerst volgende dagen nog meerdere optogten en serenades, waaraan de gegoede burgerij een meer werkdadig aandeel zal nemen.

Het gerucht liep op den dag, dat de studenten uit Leiden en de Rotterdamsche Liedertafel herwaarts zouden komen, om insgelijks in statigen optogt de residentie en de vorstelijke paleizen te bezoeken, doch dit heeft voor als nog geen plaats gehad. Gedurende den ganschen nacht hoort men nog een vrolijk gewoel en gejuich langs de straten; het draagt alles het kenmerk van ordelijkheid en uitbundige, doch gepaste vrolijkheid. De heugelijke verklaring des Konings schijnt in aller harten vreugde en weerklank te hebben verwekt.

— Heden is de heer A. J. E. van Bevervoorde verantwoordelijk uitgever van het weekblad *de Burger*, bij vonnis der arrond. regtbank, schuldig verklaard aan het wanbedrijf van laster, wegens het artikel, geplaatst in het nommer van 29 December jl., over de aftreding van den minister van Hall. De regtbank heeft hem te dier zake veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf, ƒ1000 boete en het verstek van de burgerregten gedurende den tijd van tien jaren.

OEGSTGEEST, 12 Maart. Heden heeft alhier eene treffende plegtigheid plaats gehad, namelijk de toediening van het H. Vormsel aan acht kweekelingen van het Instituut voor R. C. Jonge Jufvrouwen van den beschaafden stand, onder leiding van de dames De Munnick te Katwijk aan den Rijn. Als een blijk van de hooge achting, welke deze inrigting geniet, kan men vermelden dat Mgr. de bisschop van Curium, tot het verrigten dezer plegtigheid, de vormelingen benevens al de andere kweekelingen en eenige van hunne betrekkingen in de kapel van zijn buitenverblijf Duinzigt heeft ontvangen.

[De Redactie neemt deze gelegenheid te baat, om de aandacht van ouders en voogden op bovengenoemde inrigting te vestigen, bijzonder in deze dagen, waarin veelen door schrik bevangen, hunne dochters uit de scholen van België huiswaarts hebben doen keeren, immers de Redactie is van meer dan eene zijde van het in vele opzigten aanbevelenswaardige van deze school onderrigt.] (*Zie de Advertentie.*)

UTRECHT, 16 Maart. Ook hier hebben verscheidene studenten hunne vreugde over de nu te verwachten meer vrijzinnige herziening der grondwet te kennen gegeven, door het uitsteken van vlaggen; terwijl tevens het plan bestaat, om heden avond de studenten societeit te verlichten. (*U. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Maart. In het departement van de Seine zijn vele belangrijke publieke werken ondernomen.

— Een heer, die zich echter niet gewaardigd heeft zijn naam bekend te maken, schrijft aan de *Démocratie pacifique*, dat ook vrouwen als leden moeten zitting nemen in de nationale vergadering.

— Dezer dagen heeft men het gouvernement bestormd met adressen, waarin gevraagd wordt om aan emigranten geene passen af te geven.

— De dames van de vismarkt hebben aan het gouvernement eene petitie ingediend, herstel vragende van eenige grieven, den verkoop van den visch betreffende.

— De minister van openbaar onderwijs en eeredienst schijnt er op bedacht de lieden met een eigenaardig costuum te begiftigen en de leerlingen zich in den wapenhandel te laten oefenen.

— Men zegt, dat het voorloopig gouvernement een raad van finantiën zal aanstellen, bestaande uit de bekwaamste mannen in dit vak; die, onder de leiding van den heer Garnier-Pagès, de gewigtige vraagpunten van den dag zullen behandelen.

— De divisie-generaal Randon is benoemd tot directeur voor de zaken van Algerië.

— Men verzekert heden middag, dat de heer Ledru Rollin zijn ontslag had ingeleverd als minister van binnenlandsche zaken en dat hij door den heer Cormenin vervangen was.

— Een der trekken is dat, waaruit de tegenwoordige toestand kan worden afgeleid. In minder dan eene week zijn bij de postdirectie meer dan vier duizend aanzoeken om betrekkingen ontvangen. De heer Cremieux heeft, drie dagen na zijne installatie van het departement van justitie, drie duizend brieven ontvangen, die hetzelfde inhielden. Een ander minister verhaalde, dat elke betrekking, zelfs de geringste van zijn ressort, de begeerlijkheid van ten minste een honderdtal personen had opgewekt, die dagelijks aan zijne bureaux moesten worden afgewezen. Dit zelfde gebeurde, na de Julij-revolutie.

— Men verzekert, dat alle de ministers afzonderlijk werken en zich nimmer in algemeenen raad vereenigen, evenmin om de grondslagen hunner respectieve circulaires vast te stellen, als om elkander de definitieve redactie mede te deelen, waartoe zij besloten hebben. Zoo is de circulaire van den heer Carnot, waarin hij die candidaten voor de nationale vergadering aanbeveelt, welke meer natuurlijk verstand dan opvoeding bezitten, het uitsluitend werk van den minister van openbaar onderwijs. Zoo ook is de circulaire van den minister van binnenlandsche zaken, waarin aan de commissarissen van het gouvernement in de departementen eene volstrekte dictatoriale magt wordt toegekend, door den minister buiten kennis zijner collega's opgesteld.

— De commissie van het gouvernement voor de werklieden heeft zich heden bezig gehouden met de afschaffing van het werk in de gevangenissen en met al datgene wat op deze voor het volk hoogst belangrijke kwestie betrekking heeft.

— De baron von Schweizer, afgezant van Baden, heeft aan den Heer Lamartine bekend gemaakt, dat hij zijne diplomatieke betrekkingen zal blijven voortzetten.

— De baron van Drachenfels, minister-resident van het groothertogdom Hessen, heeft aan den Heer de Lamartine medegedeeld, dat hij zijne functiën bij het gouvernement der Republiek voortdurend zal blijven vervullen.

— De officieren aan het huis van den ex-koning verbonden, zijn op non-activiteit gesteld.

— Verscheidene bisschoppen, die men had voorgeslagen als candidaten voor de nationale vergadering, hebben besloten zich daarvan te onthouden.

— Uit de statistieke tabellen, die door de ministeriën van landbouw en van handel zijn uitgegeven, blijkt, dat de mannelijke bevolking van 21 jaren en daarboven in Frankrijk een getal bedraagt van 9.350.000 zielen. Indien men nu daarbij voegt 925.000 voor Algerië en de koloniën, zoo verkrijgt men een totaal van 10.275.000. Tot het vertegenwoordigen van de meerderheid der natie, die krachtens het jongste decreet geregtigd is hare stem uit te brengen, zullen er derhalve 5.137.500 stem-uitbrengenden benoodigd zijn. Het totaal van 10.275.000 kiezers voor 900 afgevaardigden geeft 11.416 kiezers voor ieder, en hetzelfde getal door 2.850 cantons gedeeld, geeft voor ieder canton een gemiddeld getal van 3.600 kiezers.

— Den 14 Maart zijn te Rijssel andermaal ernstige onlusten uitgebarsten onder het werkvolk der katoenfabrieken. Het huis van den eigenaar eener fabriek werd geheel geplunderd. De gewapende magt heeft niet zonder moeite de orde hersteld.

— Men leest in den *Ami de la Religion*: »Wij betuigen ons genoegen, in naam der geestelijkheid, over de plegtige verklaring des ministers van eeredienst, dat de *regten en belangen der godsdienst door de nieuwe orde van zaken zullen geëerbiedigd worden; dat het niet zal leenen zal dien wankelenden en onzekeren steun, welken de vorsten vaak aan de godsdienst hebben verschaft, in de hoop van haar voor de slechte oogmerken hunner staatkunde te winnen.* Wij nemen nota van deze verklaring en hopen dat het gouvernement noch uit zich zelf, noch door zijne agenten in de provinciën die belofte zal logenstraffen.

De geestelijkheid eischt geene gunsten of voorregten; zij vraagt slechts en het is hare pligt — dat de regten en belangen der godsdienst geëerbiedigd worden."

In hoe verre echter het gouvernement van zijnen beloofden steun aan de godsdienst doet blijken, bewijzen de volgende feiten,

Te Lyon zijn door zekeren maire, Zwitser van geboorte en protestant, de Eerw. P. Capucijnen uit de stad verdreven.

De heer Arago, agent der regering in het departement der Rhone, *heeft op eigen gezag en krachtens zijne onbeperkte magt de opheffing van alle geestelijke orden en inzonderheid van de Eerw. PP. Jezuiten bevolen.*

Om een denkbeeld te geven welk een indruk dit tyrannick besluit op de Katholijken van Lyon heeft te weeg gebragt, leze men het volgende artikel van de *Gazette de Lyon*:

»Wij geven luid der verontwaardiging lucht, die ons bezielt bij het lezen van dit ongehoord besluit. Is die ukase in ernst uitgevaardigd, wordt zij ten uitvoer gebragt, door het voorloopig bewind geduld, en door de nationale vergadering bekrachtigd, dan moeten wij ons het hoofd omhullen, ons in den mantel wikkelen en met lijdzaamheid de kastijding afwachten, die de Hemel voor ons vaderland bereid heeft; dan moeten wij erkennen dat alles in de nieuwe revolutie bedrog en schandelijke logentaal geweest is en dat de Republiek een monster is dat hare eigene kinderen verscheurt met meer wreedheid, dan de kwaadaardigste despoten zulks hadden kunnen doen.

»Ja, indien het van één van Parijs afgezonden met afhangt, zich tot proconsul op te werpen en de door de Revolutie afgeschafte wetten naar willekeur te verklaren; wetten, die, toen zij van kracht waren, nooit zulk eene strekking hadden; indien het aan eene soort van voorloopigen prefect geoorloofd is, de rol van pacha te spelen en de schending van het regt van domicilie en van de vrijheid der burgers te bevelen; indien de communisten, de mannen der clubs en der regeringloosheid voortaan uitsluitend het voorregt hebben van zich te vereenigen: indien in één woord, de vrijheid, die men het eigendom des volks, d.i. van zes-en-dertig millioen Franschen noemt, alleen vrijheid geeft aan de leerlingen van Voltaire, om de katholijken te verpletteren; dat men het dan verklare, dat men er dan openlijk voor uitkome; de katholijken zullen dan wettige middelen hebben ter hunner verdediging; zij zullen die middelen bezigen, en des noods de betaling der belastingen weigeren als een regt, dat hun even zoo als aan allen toekomt."

Het vertrek van de beide prinsen (van Joinville en Aumale) heeft plaats gehad op zoo voor hen als voor de bevolking van Algiers hoogst eervolle voorwaarden. Men weet, met welk eene grootmoedige gelatenheid de hertog van Aumale de tijding van de oprigting der voorloopige regering te Parijs aan de kolonie Algerië heeft bekend gemaakt. 's Prinsen gedrag was tot het laatste toe vol waardigheid. Een brief door de *Démocratie pacifique* medegedeeld, bevat de volgende treffende bijzonderheden aangaande de laatste oogenblikken, die hij aan den Afrikaanschen wal heeft doorgebragt. Men leest daarin het volgende.

»Zoodra de tijding van de invoering der republiek bekend was geworden, zagen de beide prinsen zich schier door alle hooge ambtenaren verlaten; slechts weinige personen waren edelmoedig genoeg zich rondom hen te scharen

»Den 3 Maart ten 8 ure des morgens was het gouvernements-plein tot aan de ingangen van het paleis opgepropt vol volk. De ontroering was grooter dan de vorige dagen, want: de prinsen waren op het punt van hun vertrek. *Eenige weinige burgerlijke ambtenaren en* nog minder hoofd-officieren omgaven nog maar alleen den gevallen gouverneur. Maar vele onder-officieren, daarentegen, bijna alle jonge lieden, en eenvoudige burgers, gaven door hunne tegenwoordigheid een bewijs hunner edelmoedigheid en grootheid van ziel; allen wachtten op het Marmer-Hof, zwijgend en smartelijk aangedaan, het oogenblik van het vertrek af, dat dan ook alras door het kanon gegeven werd.

Mijne heeren! riep de hertog van Aumale toen uit

met tranen in de oogen, Mijne heeren! ik moet u verlaten; vaarwel, misschien voor altijd, vaarwel! Maar al verlaat ik dit land om mij in ballingschap te begeven, is echter mijne laatste gedachte aan Frankrijk; vergeet nimmer de pligten, die gij jegens Frankrijk te vervullen hebt; dien het getrouw, dat land, hetwelk door God zoo bekoorlijk gemaakt is, en heb slechts eene kreet: »Leve Frankrijk!"

De optogt begaf zich vervolgens naar het gebouw der Marine. Op het gouvernements plein werd dezelve met luide toejuichingen en vooral met troostwoorden begroet. Twee agenten van policie maakten ruimte; eenige bijzondere vrienden openden den togt en werden gevolgd door de beide prinsen, de prinsessen en hunne kinderen, allen te voet en in reisgewaad. De prinsessen schenen neerslagtig; hun gang was wankelend, hun gelaat met tranen overgoten. Het volk was diep getroffen en verteederd op het zien der innige droefheid, der plotseling gevallen grootheid dezer twee vorstelijke familiën, die, nog naauwelijks eene maand geleden langs dienzelfden weg met luister en blijd gejubel werden binnengeleid. Meewarig volgde de menigte de prinsen tot aan de haven, en, hoe zonderling! lieden uit de mindere volks-klasse strekten hun tot eene eerewacht. De laatste oogenblikken van afscheid waren allertreffendst. Ten tien ure voerde de *Solon* de laatste der Orleans mede en verdween met hen aan den gezigteinder. Het volk van Algiers edelmoedig en gevoelig tot het laatste oogenblik, trok bedaard af, in het bewustzijn van een grooten pligt te hebben vervuld. Het heeft tevens aan de laaghartige hooge ambtenaren eene gevoelige les gegeven.

ENGELAND.

LONDEN, 15 Maart. In de zitting van het huis der Lords, gisteren gehouden, verzocht de heer Ewart verlof om eene bill te te mogen voorstellen, ter geheele afschaffing van de doodstraf. Sir G. Grey verzette zich daartegen en zeide van oordeel te zijn, dat de doodstraf voor de veiligheid der maatschappij noodzakelijk was. De heer Osborne ondersteunde het voorstel. Na eenige verdere discussiën werd het voorstel met 122 tegen 66 stemmen verworpen.

— Laatstleden Donderdag hebben de hertog en hertogin van Montpensier Engeland verlaten, om zich naar Ostende en van daar naar Duitschland te begeven.

— Eergisteren is te Kenningston, eene voorstad van Londen eene groote meeting gehouden.

— Te Dublin heerscht eene groote gisting onder de arbeidende klasse.

— De pogingen van Lord Howden tot het sluiten van een tractaat met het kabinet van Brazilië zijn geheel verijdeld.

— Er is thans ernstig sprake van de aftreding van Lord Russel.

— Het schijnt buiten twijfel, dat het Parlement de income-tax, zoo als die nu geheven wordt, op nieuw voor eenige jaren zal goedkeuren.

Volgens berigten uit Londen is de betaling van coupons der Braziliaansche leeningen, verschijnende 1 April aanstaande, geannonceerd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 14 Maart. Gisteren hebben hier onlusten van vrij ernstigen aard plaats gegrepen, welke niet zonder bloedvergieten zijn afgeloopen. De militaire magt heeft met de blanke sabel op de menigte ingehouwen; er zijn van beide kanten velen gekwetst, en een aantal personen is in hechtenis genomen. Het volk heeft zelfs begonnen barricades op te rigten. Ten gevolge van dit alles is Z. M. zeer *minzaam* gewordenen heeft beloofd dat een der eerste wetten, die den landdag zouden worden voorgeslagen, die op de drukpers zoude zijn.

KEULEN, 16 Maart. De prins van Pruissen die den 14 herwaarts zoude komen, heeft wegens de onlusten te Berlijn zijne reis uitgesteld.

— Eene deputatie uit den gemeenteraad dezer stad begeeft zich heden naar Berlijn. Ook de professoren van Bonn hebben een adres aan den koning ingeleverd. De steden Elbing, Breslau, Hesford, Hildesheim en Praag, hebben het insgelijks gedaan. Te Dresden zal een congres worden gehouden. Te Lippstadt is de rust verstoord geworden. Trier verkeert in een staat van groote opgewondenheid. Te Stuttgart is de landdag geopend. In Saxen zijn de ministers ontslagen. In Beijeren is het ministerie veranderd. In Weenen is het zeer onrustig. In Oldenburg en Constanz hebben nieuwe volksbewegingen plaats gehad.

— Denemarken wil het grondgebied van Sleeswijk inlijven; de breuk tusschen de Hertogdommen en Denemarken is onvermijdelijk; een oorlog in het Noorden moet het noodzakelijk gevolg daarvan zijn.

— De nieuwe Wurtemburgsche ministers hebben, ofschoon zij geen mannen van vermogen zijn, afstand gedaan van hun tractement, groot *f* 10,000, en verklaard, dat zij zich met dat van staatsraad, groot *f* 4000, zouden vergenoegen,

BERN, 7 Maart. De eedgenootschappelijke commissie heeft *het behoud der cantonsvertegenwoordiging volgens het stelsel van het bondsverdrag van* 1815, bij meerderheid van stemmen verworpen. Het vraagpunt betreffende een *nieuw stelsel van vertegenwoordiging* is opgedragen aan eene commissie.

ITALIE.

Sicilië neigt gedurig meer, om zich van het koningrijk Napels te scheiden. Koning Ferdinand maakt toebereidselen tot eene expeditie tegen dat eiland. Messina is vijf dagen lang gebombardeerd geworden. Het Siciliaansche parlement is tegen den 22 Maart bijeengeroepen, en de koning zal uitgenoodigd worden, zich bij de opening der kamers te vertegenwoordigen.

De heer Lamartine heeft aan de Sardinische regering geschreven, dat Frankrijk allen aanval der Oostenrijkers tegen Piemont beschouwen zal als tegen Frankrijk zelf gerigt.

Men wil dat Oostenrijk genegen is, aan Lombardije eenige concessiën te verleenen.

BELGIE.

BRUSSEL 16 Maart. Te Gend hebben gisteren avond weder eenige onlusten plaats gehad, door het gemeen veroorzaakt. De rust is thans weder hersteld.

— Het Belgisch gouvernement is voornemens eene gedwongene leening van 30 à 40 millioen francs uit te schrijven.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 17 Maart.

GRAANMARKT

Tarwe 128 ℔ b. Pools. *f* 360; 132, 34 ℔ Kubanka *f* 244, *f* 254; 135 ℔ Brunsw. *f* 300; 131 ℔ Gron. *f* 246; 122 ℔ mindere dito *f* 193; 128 ℔ Zeeuws. *f* 255, in een doen.

Rogge als voren: 117 ℔ Petersb. *f* 137; 121 ℔ Munsters. *f* 173.

Garst zonder handel.

Haver een doen 72 ℔ Voer *f* 92.

Koolzaad. Kromborn £vl. 57; Groninger 48. *Raapolie* per 6/w *f* 34; Vliegend *f* 33½; primo Mei ek. 31¾; Sept *f* 31¾; Oct. 32; Nov. 32, ¼; Dec. *f* 32. *Lijnolie* per 6/w *f* 26; Vliegend 25½.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	16 MAART 4½ u. gebl.	17 MAART 4½ u.			gebl.
NEDERL. Werkel. Sch. à	2½	43⅛	41	à	42½	41⅝
Dito Dito	3	50	48⅛		48½	
Dito Dito op resc.	3					
Dito Dito	4	64	62		64	62
O. I. Leening	4	63				
Amortis. Syndic.	3½	63	61½		62	
Handel-Maatschappij	4½					
Haarlemmermeer	5					
Aand. Rijn-Spoorweg		64				
Aand. Holl. S. M.	4½					
BELGIE	4½					
Dito	2½					
Dito bij Rotschild	2½					
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	9 1/16	8⅝		9	8⅝
Dito Dito van 510 £		8	7½		7⅝	7⅝
Dito bij Dito onb. st.	5	8⅛	7¼		7½	
Dito	3	24	22¾		23	
Dito Binnenl. à 6 m.	3	16⅞	15¾		16	15⅞
Coupons Ardoins		7⅜	6⅜		6⅞	
Passive			3			
Deferred						
Fransche Uitgest.		2⅞				
PORTUGAL, te Londen	3	15	13		14	14
Dito Dito	4	15½	14		15	15
Dito Binnenl. à 1 Conto	5					
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	90½	88		88¾	
Dito Dito 1828 en 1829	5	90	88			
Ct. b. d. 1831 en 1833	5					
Dito bij Hope	4	67⅛	66¾			
Dito bij Stieglitz en C°.	5	67	66¼		66½	
Cert. te Hamburg	5					
Inschrijving in Assignat.	6					
Cert. van Dito	6					
POLEN, Certific.	4					
Dito Aand. met Loten fl 300	f					
Dito Dito fl 500						
AMERIKA, Phil. Bank	6					
Dito	5					
Dito Bank-Actiën						

Oostenrijk, Met. 2½ pc. 30½, 31½, 30½; Braz. 5 pc. 65; Mexico 5 pc. 12, 13, 12; Peru 6 pc. 14; Grenada 1 pc. 13¼, 14⅛.

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt., Prolong. 6 pCt.

Wissel-Disconto 5 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 33⅞; Zigt dito 34⅛; 2/m. Londen 11 75; Zigt Londen 11.85; 3/m. Lisbon. 41; 3/m. Porto 41; 2/m. Petersb. 1.84.

PARIJS, 15 Maart. Fr. 3 pc. 46; id. 4 pc. 60; id. 5 pc. 69; Bank-Actiën 1300; Belg. 5 pc. 66; Spanje 3 pc. 22.

Terwijl hier de meeste effecten en spoorweg-aandeelen dalend zijn, merkt men op, dat de aandeelen van den spoorweg naar Versailles langs den linker oever 10 fr. gerezen zijn en den 14 op 120 fr. stonden.

Het Huis *Rothschild Frères* te Parijs heeft zijne betalingen geschorst.

LONDEN, 14 Maart. Cons. op tijd 81; Holl. 2½ pc. 40 a 41; id. 4 pc. 60 a 63; Portug. 4 pc. 14 a 16; Spanje 5 pc. 11 a ½; id. 3 pc. 21¾ a 22¼.

LONDEN, 15 Maart. Cons. op tijd 80⅝ a 81; Holl. 2½ pc. 41½ a 42¼; id. 4 pc. 62 a 64; Rusl. 1822, 5 pc. 88 a 92; Spanje 5 pc. 11 a ½; id. 3 pc. 21½ a 22, id. Coupons 7 a [illegible]; id. Passive 2⅞ a 3⅛.

WEENEN, 13 Maart. Metall. 5 pc. 83; id. 3 pc. 56; Bank-Actiën 3 pc. 1220; Loten a fl. 250, 93½; id. a fl. 500, 138.

FRANCFORT, 15 Maart. Oostenr. Metall. 3½ pc. 70. Nederl. 2½ pc. 35¼; Pools. Obl. fl. 500, 85.

LAATSTE BERIGTEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

's Gravenhage, 17 Maart.

Aan de leden is heden rondgedeeld het volgende *Verslag:*

Met hartelijke blijdschap werd, bij de opening van de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal, de mededeeling in de troonrede vernomen, dat de Koning tot de overtuiging gekomen was, dat er noodzakelijkheid tot wijziging van eenige bepalingen der Grondwet bestond, en dat Zijne Majesteit geene veranderingen schroomde, welke geacht konden worden tot werkelijke, door de ondervinding aangewezen verbeteringen in het staatsbestuur te zullen leiden. Met klimmende belangstelling werd sedert de vervulling der te gelijk met die verklaring gedane toezegging van de voorstellen, die tot deze wijziging en verandering moesten strekken, verbeid. Werkelijk werden, bij eene Koninklijke boodschap van den 8sten Maart jl., aan de Tweede Kamer zeven en twintig ontwerpen van wet aangeboden, die moesten strekken tot verduidelijking van de bepalingen, welker wijziging ter zelfder gelegenheid door de Regering noodig wordt geacht.

Deze wets-voordragten waren wel aan de leden der Tweede Kamer ten volle bekend, maar nog niet op de voorgeschrevene wijze aan de overweging harer afdeelingen onderworpen, toen eene voor de toekomst des vaderlands hoogst gewigtige mededeeling werd ontvangen, door welke het uitzigt op eene ruime herziening der Grondwet geopend werd, waarvan het initiatief van de Kroon zou uitgaan, nadat deze met de tegenwoordige denkwijze van de leden der Kamer omtrent zulk eene herziening nader bekend zou zijn geworden.

Dien ten gevolge hebben thans te dezer zake overwegingen in de afdeelingen der Kamer plaats gevonden, waarbij door de 54 leden, die daaraan hebben deel genomen, algemeen de overtuiging is uitgesproken, dat, alvorens tot de opzettelijke behandeling der straks vermelde zeven en twintig wets-ontwerpen over te gaan, de hoofdpunten behoorden te worden bepaald, welke de Kamer meende, dat, ook met het oog op hetgeen in den laatsten tijd in Europa is gebeurd, de grondslagen eener zeer ruime grondwets-herziening zouden behooren uit te maken. Terwijl de Commissie van Rapporteurs de taak vervult, om, met afwijking van den anders bij het onderzoek van voorgedragen wets-ontwerpen gevolgden weg, in dit verslag den uitslag dier overwegingen in korte trekken ter neder te stellen, worden hier, ter voorkoming van alle misverstand, uit naam van alle de afdeelingen de beide volgende verklaringen voorop gesteld:

In de eerste plaats, dat de leden der Kamer door het opgeven dezer hoofdpunten niet willen geacht worden, alle de verbeteringen te hebben doen kennen, die zij in de bestaande Grondwet wenschelijk en noodzakelijk achten, maar zich integendeel hun gevoelen omtrent andere punten van ondergeschikt of zelfs zeer wezenlijk belang, die hier niet op den voorgrond behoefden te worden gesteld, voorbehouden.

In de tweede plaats, dat dit voorbehoud ook toepasselijk is op de zeven en twintig reeds ingediende wets-ontwerpen, welker gewigtigen aard in onderscheidene opzigten men verre af is van te ontkennen, maar bij welker bepaald onderzoek, hetwelk de afdeelingen, in den geest der ontvangene mededeeling, vermeenen nog niet te moeten aanvangen, zich als van zelven de wenschen zullen openbaren, die meer onmiddellijk met sommige der daarin behandelde onderwerpen in verband kunnen gebragt worden.

Met de aangeduidde bedoeling en onder inroeping van het gemelde voorbehoud, worden alzoo de navolgende hoofdpunten in dit verslag opgenomen, welke, om het overzigt daarvan gemakkelijk te maken, onder *vijftien* afzonderlijke hoofden zijn gerangschikt.

I. Nagenoeg algemeen hebben in de afdeelingen de leden der Kamer zich tegen het behoud der standen verklaard, voor zooverre die, volgens de bestaande Grondwet, als staatkundige ligchamen, politieke regten uitoefenen.

II. Slechts door zeer weinige leden der Kamer is het verlangen geuit, dat de regeling der verkiezingen geheel mogt worden overgelaten aan de wet. De zeer groote meerderheid, die de hoofdbeginselen omtrent dit aangelegen punt voortdurend in de Grondwet zelve wenscht opgenomen te zien, heeft zich tegen het invoeren van regtstreeksche verkiezingen voor het benoemen van de leden der Tweede Kamer, der Provinciale Staten en der gemeenteraden verklaard. Van de weinige leden, die dit anders algemeene gevoelen niet deelden, ontkenden enkelen de bezwaren niet, die ook hunnes inziens welligt aan regtstreeksche verkiezingen verbonden waren, meenende zij echter dat die bezwaren onder anderen door de bepalingen bij de wet omtrent den census der kiezers konden worden weggenomen.

Bijna dezelfde overgroote meerderheid heeft het gevoelen voorgestaan, dat de verkiezingen voor de plaatselijke en provinciale vertegenwoordiging en voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal behoorden plaats te hebben door kies-collegien, dadelijk door stemgeregtigden, wier bevoegdheid uit de wet zou voortvloeijen, te benoemen, zoodat voortaan alleen van verkiezingen met éénen trap de rede zou kunnen zijn. Enkele leden, die zich voor regtstreeksche verkiezingen gestemd toonden, hebben te kennen gegeven zich, wanneer hun gevoelen geen genoegzamen weêrklank vond, wel met zoodanige verkiezingen met éénen trap te kunnen vereenigen.

Eindelijk is, mede met eene overgroote meerderheid, het gevoelen voorgestaan, dat alle kies-collegien voor de benoeming van de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, de Provinciale Staten niet behouden kunnen blijven.

III. Nagenoeg eenstemmig is het verlangen geuit, dat de Eerste Kamer der Staten-Generaal in stand blijve, mits in de zamenstelling en inrigting van dit deel der wetgevende magt afdoende verbeteringen worden gebragt, en bij de wet bepalingen worden vastgesteld, die nog veel meer, dan bij twee der reeds ingediende wets-ontwerpen tot wijziging der Grondwet het geval is, de strekking kunnen hebben om die Kamer aan hare bestemming te doen beantwoorden

IV. De groote meerderheid wenscht, dat het regt der leden van de Tweede Kamer tot het voorstellen van amendementen op door den Koning aan de overweging der Staten-Generaal onderworpene wetsvoordragten op ruimeren voet geregeld worden, dan

bij het IXde der aanhangige wets-ontwerpen het geval is. Zij wenscht in de Grondwet uitgedrukt te zien, dat dit regt alleen beperkt zal zijn door de verpligting, dat over geen amendement zal mogen worden beraadslaagd, dan nadat eene overweging daaromtrent in de afdeelingen heeft plaats gehad.

V. Bijna al de leden achten het noodzakelijk, dat aan beide de Kamers der Staten-Generaal bij de Grondwet het regt worde toegekend, om zich afzonderlijk bij adressen aan den Koning te wenden

VI. Niet langer mag, naar het algemeen gevoelen, in onze Grondwet de uitdrukking van eene der hoofdvoorwaarden van het constitutionnele regerings-stelsel ontbreken: ,,De Koning is onschendbaar; de ministers zijn verantwoordelijk." Door de opneming in de Grondwet van die beginselen wordt van zelve het bestaan van een eigenlijk gezegd ministerie gewaarborgd, zoodat alsdan daarover geene verdere bepalingen in die Grondwet gevorderd worden.

VII. Afgescheiden van de zoo even bedoelde algemeene staatkundige verantwoordelijkheid, die voor eene regeling bij de wet minder vatbaar schijnt, heeft men nagenoeg eenstemmig eene regeling der ministeriële verantwoordelijkheid bij de wet verlangd, beter en vollediger dan thans, volgens de art. 75 en 76 der Grondwet en volgens andere wetten, bestaat.

VIII. Op zeer weinige uitzonderingen na, wenschen de leden aan den Koning het regt toegekend te zien, om de Tweede Kamer der Staten-Generaal te ontbinden.

IX. Algemeen heeft men de overtuiging uitgesproken, dat de Staten-Generaal op de wetgeving voor de kolonien niet denzelfden invloed behooren uit te oefenen, als op die voor het moederland. Daarentegen kan de groote meerderheid der leden geen genoegen nemen met hetgeen omtrent dit aangelegen punt bij het IVde der aanhangige wets-ontwerpen tot wijziging der Grondwet wordt voorgesteld. Dezelfde meerderheid verlangt, dat de reglementen op het beleid der regering voor de overzeesche bezittingen bij de wet worden voorgesteld.

Sommige leden waren daarenboven van gevoelen, dat nog meerdere waarborgen dan thans bestaan of bij het reeds aangehaalde wetsontwerp zijn voorgesteld, voor het rigtig geldelijk beheer in de koloniën, en met opzigt tot het batig slot, dat de Oost-Indische bezittingen opleveren, behooren verleend te worden. De groote meerderheid echter was van meening, dat juist de behandeling van het bedoelde wets-ontwerp de meest geschikte gelegenheid aanbiedt, om dit alles meer gezet in overweging te nemen, en behoudt zich dan ook voor, om hare wenschen en inzigten te dezen aanzien nader en bepaald bloot te leggen.

X. Eene aanzienlijke meerderheid heeft zich voor zoodanig eene verandering in de Grondwet verklaard, volgens welke de begrootingen van ontvangsten en uitgaven des Rijks voortaan telkens voor den tijd van één jaar zouden worden vastgesteld.

XI De meerderheid wenscht in de Grondwet het beginsel uitgedrukt te zien, dat, op de wijze bij de wet te bepalen, aan de wetgevende magt rekening en verantwoording van de staats-inkomsten en uitgaven zal worden gedaan.

XII. De zeer groote meerderheid verlangt openbare beraadslagingen van de Eerste Kamer; als eene voorwaarde van haar voortdurend bestaan. Evenzoo wenscht die meerderheid openbaarheid voor de Provinciale Staten en gemeenteraden, op eenen door de wet te regelen voet.

XIII. Met uitzondering van zeer weinige leden, heeft men zich vóór de regeling van het militaire regtswezen bij de wet verklaard.

XIV. Men wenscht nagenoeg algemeen in de Grondwet gezuiverde voorschriften opgenomen te zien omtrent de wijze, waarop daarin voortaan veranderingen en wijzigingen zullen kunnen worden gebragt. Daarbij heeft men het oog op zoodanige voorschriften, die, zonder de zaak te gemakkelijk te maken, den loop daarvan vereenvoudigen en alle thans bestaande onzekerheid omtrent sommige punten doen ophouden.

XV. Algemeen is de wensch uitgedrukt, dat althans al de wetten, die tot het nieuw in te voeren kiesstelsel betrekking hebben, bij de Tweede Kamer worden ingediend in de zitting der Staten-Generaal, onmiddellijk volgende op die, waarin de thans behandelde herziening der Grondwet zal zijn tot stand gebragt.

Na het behandelen dezer hoofdpunten is door eenige weinige leden de meening geuit, dat de vrijheid van godsdienst niet genoegzaam bij bestaande Grondwet gewaarborgd was; dringende zij dien ten gevolge er op aan; dat van dit hun gevoelen bepaaldelijk in het tegenwoordig verslag zou blijken.

De Commissie van Rapporteurs heeft bij deze beknopte opsomming van hetgeen nopens het allergewigtigste onderwerp, waarover dit verslag loopt, tot nu toe in de afdeelingen der Kamer is verhandeld, niets meer te voegen, dan dat zij de tolk is der geheele Vergadering, wanneer zij, in het welbegrepen belang des Vaderlands, op eene zoo spoedig mogelijke inzending der voorstellen tot grondwets-herziening, die het uitvloeisel kunnen zijn van de in het hoofd dezes vermelde Koninklijke mededeeling, aandringt. Zij voegt er de uitdrukking bij der verwachting, dat langs dien weg aan het Staatsverdrag bestendigheid, aan den Troon onwankelbaarheid, aan het Volk tevredenheid, en aan den Staat veerkracht zal kunnen worden verzekerd.

Aldus vastgesteld bij de genoemde Commissie, den 16den Maart 1848.

Duijmaer van Twist.
Corver Hooft.
Van Panhuijs.
Van Goltstein.
Verweij Mejan.

Bij de Redactie is ontvangen voor de Curaçaosche Missie:

Voor de opbouwing der kapel, genaamd H. Maagd, titulo: *Auxilium Christianorum*, te Curaçao, *f* 2,50.

Wij hebben met genoegen doorlezen eenige ons toegezonden werkjes van de drukkerij van de heeren J. J. Arkensteijn en zoon te 's Hertogenbosch.

In de eerste plaats verdient een *Leesboek voor de hoogste klasse*, (*tweede stukje*) vooral de opmerking van Katholijke onderwijzers. Wij kunnen het hun gerustelijk aanbevelen als zijnde in alle opzigten tevens geschikt voor gemengde scholen.

2°. *Wat is inderdaad godsdienstig zijn? door C. Stolk. R. C. Pastoor te Zierikzee.* De Eerw. schrijver behandelt in dit werkje zijn onderwerp in eene zeer geleidelijke rangschikking. De pligten van elken stand, in verband met het groote doeleinde, waartoe de mensch geschapen is, worden daarin aangewezen op de meest nadrukkelijke wijze en in een behagelijken stijl aangewezen, terwijl het werkje een schat van christelijke levenswijsheid bevat. Wij wenschen het boekske daarom in veler handen.

3°. *Verzameling van goede boekjes* N°. 1.

Het is natuurlijk onmogelijk, op het zien dezer eerste aflevering over deze verzameling te oordeelen; Dit alleen kunnen wij zeggen dat dezelve als katholijk volksschrift veel goeds belooft, en dat de nette uitvoering niets te wenschen laat.

4°. De *Aanteekeningen en bijlagen* tot de lijkrede van Daniël O'Connell, door pater Ventura te Rome uitgesproken, is een zeer belangrijk geschrift voor hen, die de lijkrede van den beroemden kanselredenaar over den onsterfelijken Bevrijder van Ierland gelezen en bewonderd hebben.

Ten slotte kunnen wij niet genoegzaam in de aandacht van het letterlievend publiek aanbevelen het voortreffelijk *Geschiedkundig Woordenboek van* de Feller, waarvan onlangs het XXIIIe deel de pers van de heeren Arkesteyn heeft verlaten. Het zal onnoodig zijn, veel tot lof van dit uitmuntend werk te zeggen. Het is overbekend, dat dit woordenboek, waarin men in alphabetische orde de kort zaamgevatte levensbeschrijvingen vindt van beroemde of vermaarde personen, uit alle landen en uit alle tijdperken der geschiedenis, een onmisbaar hulpboek is voor ieder, die zich aan de beoefening der wetenschappen wijdt, of daarin belang stelt.

Wij verwijzen den lezer wijders naar de *advertentie*, deswege heden in ons blad geplaatst.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.